FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT CHRISTINE STIX-HACKL
föredraget den 7 mars 2006 [1]

I — Inledning

1. Genom sin begäran om förhandsavgörande vill den hänskjutande nederländska domstolen framför allt få klarhet i huruvida en avgift som tas ut när fiskefartyg under nederländsk flagg transporterar räkor strider mot artikel 25 EG eller artikel 90 EG, i den mån som avgiften används för finansiering av anordningar för kontroll av att marknadsnormerna följs för sådana produkter och i synnerhet också tas ut när transporten äger rum i en annan medlemsstat.

2. Bakgrunden till målet vid den nationella domstolen är en sådant avgift som under regleringsåret 2000 togs ut på räkor som transporterades till Danmark.

1 — Originalspråk: tyska.

II — Tillämpliga bestämmelser

A — *De gemenskapsrättsliga bestämmelserna*

3. Artikel 25 EG har följande lydelse:

"Tullar på import och export samt avgifter med motsvarande verkan skall vara förbjudna mellan medlemsstaterna. Detta förbud skall tillämpas även på tullar av fiskal karaktär."

4. I artikel 90 EG föreskrivs följande:

"Ingen medlemsstat skall, direkt eller indirekt, på varor från andra medlemsstater lägga interna skatter eller avgifter, av vilket slag de än är, som är högre än de skatter eller avgifter som direkt eller indirekt läggs på liknande inhemska varor.

Vidare skall ingen medlemsstat på varor från andra medlemsstater lägga sådana interna skatter eller avgifter som är av sådan art att de indirekt skyddar andra varor."

5. Artikel 23 i förordning (EEG) nr 2913/92 [2] innehåller en definition av uttrycket en varas ursprung (som inte medför förmånsbehandling), vilken i utdrag lyder enligt följande:

"Artikel 23

1. Med varor som har sitt ursprung i ett land avses varor som i sin helhet framställts i detta land.

2. Med uttrycket varor som i sin helhet framställts i ett land avses

a) ...

e) produkter från jakt eller fiske som bedrivits i landet,

f) produkter från havsfiske och andra produkter som hämtats ur havet utanför ett lands territorialvatten av fartyg som är registrerade eller anmälda för registrering i landet i fråga och som för detta lands flagga,

g) ...

3. Med uttrycket land i punkt 2 avses även landets territorialvatten."

B — *Den nationella rätten*

6. Productschap Vis är en offentligrättslig branschorganisation enligt nederländsk rätt. I artikel 3 punkt 2 i förordningen om upprättande av "Produktschap Vis" beskrivs organisationens syfte enligt följande:

"Denna branschorganisation upprättas för företag som

a. bedriver fiske,

2 — Rådets förordning av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4) (nedan kallad tullkodexen).

b. bearbetar eller förädlar fisk till produkter som, oavsett vidare bearbetning eller förädling, kan tjäna som föda för människor eller djur,

c. bedriver handel — med undantag för transporter samt transit- och trepartshandel — med fisk eller fiskeriprodukter som, oavsett vidare bearbetning eller förädling, kan tjäna som föda för människor."

7. Verordening financiering garnalenzeven en garnalenkrakers visafslagen 2000 (nedan kallad förordningen) har, såvitt här är av betydelse, följande lydelse:

"Artikel 2

1. En företagare som transporterar räkor med ett nederländskt fiskefartyg skall med början den första måndagen efter den dag då denna förordning träder i kraft betala en avgift till branschorganisationen på 0,01 NLG per kg för de räkor som denne transporterar och som säljs som livsmedel.

2. ...

Artikel 3

1. Inkomsten från avgiften skall användas till att finansiera branschorganisationens inköp av räksiktar och räkskalare samt utplacering och underhåll av dessa.

2. Från och med dagen efter den dag då saldot för den i samstyresbudgeten upptagna posten för räksiktar överstiger 600 000 NLG skall den avgift som avses i artikel 2.1 inte längre utkrävas.

...

Artikel 5

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2000.

..."

III — De faktiska omständigheterna och tolkningsfrågorna

8. Klaganden i målet vid den nationella domstolen, Vissereijbedrijf D.J. Koornstra & Zn vof (nedan kallad Koornstra), är ett företag som transporterar räkor med det nederländska fiskefartyget Elizabeth. Det transporterade enligt egen utsago av den 1 augusti 2002 52 984 kg räkor under år 2000, varav 28 774 kg såldes via auktioner i Nederländerna och 24 210 kg levererades direkt till handeln i Danmark.

9. Genom beslut av den 19 september 2002 ålade svaranden i målet i den nationella domstolen, Productschap Vis, med stöd av artikel 2.1 i förordningen, Koornstra en avgift för år 2000 på 242,10 NLG (109,86 euro) avseende den kvantitet om 24 210 kg som hade levererats till Danmark.

10. Klaganden begärde genom en skrivelse av den 25 oktober 2002 omprövning av detta beslut.

11. Genom beslut av den 19 mars 2003 avslog Productschap Vis begäran om omprövning med hänvisning till att den saknade grund. Productschap Vis hänvisade speciellt till ett beslut som hade antagits den 21 februari 2003 av den hänskjutande domstolen. Enligt detta beslut utgör den omständigheten att den avgiftspliktiga verksamheten, nämligen transporter med ett nederländskt fiskefartyg, ägde rum i Danmark inte något hinder för avgiftsskyldighet. Enligt artikel 9 i förordningen om upprättande av "Productschap" förfogar styrelsen för "Productschap" nämligen över ett utrymme för skönsmässig bedömning när den definierar den avgiftspliktiga verksamheten. Vidare framgår det av beslutet att den omständigheten att det berörda företaget enligt egen utsago inte drar nytta av de verksamheter som bekostas genom avgiftsuttaget och att det redan har betalat avgift i Danmark inte medför att den i målet aktuella avgiften saknar rättslig grund.

12. Koonstra överklagade genom en skrivelse av den 25 april 2003 detta beslut. Som motivering till överklagandet uppgav Koornstra i synnerhet att avgiften, i den mån den avser räkor som förts till Danmark, är oförenlig med artikel 25 EG eller artikel 90 EG. Enligt Koornstra är avgiften också oförenlig med artiklarna 25 EG och 90 EG eftersom företaget har betalat två gånger för siktning och skalning, en gång till Dansk Heiploeg och en gång till svaranden. Detta dubbla avgiftsuttag har en diskriminerande verkan på handeln inom gemenskapen.

13. I sitt beslut om hänskjutande påpekar College van Beroep voor het Bedrijfsleven (nedan kallad College eller den hänskjutande domstolen) för det första att avgiften som föreskrivs i artikel 2.1 i förordningen (nedan kallad den omtvistade avgiften) även skall

betalas när företagare transporterar räkor utanför Nederländerna med ett nederländskt fiskefartyg och att grunden för avgiften är den sammanlagda mängden räkor som transporterats och sålts som livsmedel.

14. Den hänskjutande domstolen konstaterar vidare att den avgift som ålagts Koornstra för avgiftsåret 2000 endast bestritts i den mån som avgiften rör räkor som transporterats till Danmark och sålts som livsmedel.

15. College påpekar att den omtvistade avgiften inte tas ut vid eller på grund av import från en annan medlemsstat och att den inte leder till diskriminering mellan inhemska varor och varor från andra medlemsstater. När det gäller den omtvistade avgiftens ändamål är det emellertid inte uppenbart att den omstridda avgiften är förenlig med artiklarna 25 EG och 90 EG.

16. I detta sammanhang fastslår College att de avgifter som tas ut uteslutande kommer de företag till godo som transporterar räkor till Nederländerna med ett nederländskt fiskefartyg, oavsett räkornas ursprung. Avgiftsuttaget är även till nytta för utländska räkfångster som transporteras till Nederländerna men däremot inte för räkor från Nederländerna som transporteras utomlands.

17. Den hänskjutande domstolen anser att avgiften kan få effekten av ett handelshinder, eftersom den även tas ut när räkor transporteras till en annan medlemsstat och betalning för siktning och skalning av räkorna erläggs i denna andra medlemsstat

18. Mot denna bakgrund beslutade College att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

1. Är en sådan avgift som en företagare i en medlemsstat i förevarande fall är skyldig att betala för transport av räkor med ett fiskefartyg som är registrerat i den medlemsstaten och som används för att finansiera räksiktar och räkskalare i den medlemsstaten, förenlig med gemenskapsrätten, särskilt artiklarna 25 och 90 EG, om denna avgift även tas ut för räkor som en sådan företagare transporterar någon annanstans inom gemenskapen?

2. Har det någon betydelse för svaret på den föregående frågan

   a. var räkorna har fångats,

b. huruvida räkorna efter transport någon annanstans inom gemenskapen transporteras till den medlemsstat där fiskefartyget är registrerat, eller

c. huruvida det vid transport någon annanstans inom gemenskapen krävs betalning för siktning och skalning av räkorna även på denna plats?

IV — Bedömning av tolkningsfrågorna

A — *Inledande anmärkningar*

19. De produkter som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen, det vill säga hästräkor (*Crangon crangon*), omfattas av rådets förordning (EEG) nr 3759/92 av den 17 december 1992 om den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeri- och vattenbruksprodukter [3] (nedan kallad förordning nr 3759/92). Enligt artikel 1 i förordning nr 3759/92 omfattar denna ett pris- och handelssystem och gemensamma konkurrensregler.

20. På grundval av artikel 2 i förordning nr 3759/92 har gemensamma marknadsnormer fastslagits genom rådets förordning (EG) nr 2406/96 [4] (nedan kallad förordning nr 2406/96). Enligt artikel 3.2 i förordning nr 2406/96 omfattar dessa marknadsnormer färskhetskategori och storlekskategori.

21. Produkter för vilka marknadsnormer har fastslagits får, oberoende av ursprung, bara saluföras om de uppfyller kraven i förordning nr 2406/96. [5] Enligt artikel 3.1 i förordning nr 3759/92 skall medlemsstaterna kontrollera att marknadsnormerna följs.

22. Syftet med den nationella förordning som utgör rättslig grund för det omstridda avgiftsuttaget är uppenbarligen att genomföra denna gemenskapens rättsliga ram, genom att säkerställa finansieringen av skalnings- och siktningsanläggningarna för genomförande av kontroller enligt artikel 3.1 i förordning nr 3759/92. Samtliga parter är ense om att den aktuella nationella förordningen inte skadar de föreskrivna mekanismerna inom den ifrågavarande orga-

3 — EGT L 388, s. 1; svensk specialutgåva, område 4, volym 4, s. 118.

4 — Förordning av den 26 november 1996 om fastställande av gemensamma marknadsnormer för saluföring av vissa fiskeriprodukter (EGT L 334, s 1).

5 — Jämför artikel 2.1 i förordning nr 2406/96.

nisationen av den gemensamma marknaden.[6]

23. Det skall vidare noteras att tolkningsfrågorna inte gäller fördragets bestämmelser om statligt stöd, även om domstolen har beslutat att begreppet "statligt stöd" inte endast kan innefatta vissa skatteliknande avgifter, beroende på hur dessa avgiftsuttag[7] används, utan också uttag av en avgift som är en skatteliknande avgift.[8] Detta beror uppenbarligen på att den nationella förordningen har anmälts till kommissionen.

24. I sitt skriftliga yttrande uppgav kommissionen att den den 10 maj 1999 förklarat att stödbestämmelsen i fråga var förenlig med fördraget. Kommissionen fattade enligt egna uppgifter detta beslut på grundval av det felaktiga antagandet att avgiften bara gällde företag som transporterar räkor till Nederländerna med ett nederländskt fiskefartyg och således inte sådana som transporterar räkor till andra medlemsstater med ett nederländskt fiskefartyg. Kommissionen hävdar följaktligen att den skulle ha förklarat att stödbestämmelsen i fråga var oförenlig med den gemensamma marknaden om den hade känt till rättsläget.

25. Kommissionen anser emellertid inte att dess beslut av den 10 maj 1999 gör någon skada eftersom "det förhållandet att kommissionen, med tillämpning av bestämmelserna om statligt stöd i fördraget, har godkänt ett sådant allmänt system för avgifter på inhemska jordbruksprodukter", enligt domstolens rättspraxis, "inte på något sätt hindrar nationella domstolar från att bedöma huruvida en avgift som ingår i detta system, såsom den avgift som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, är förenlig med artiklarna [25 EGoch 90 EG] i fördraget med hänsyn till bland annat hur intäkterna av avgiften i fråga används".[9]

26. Av denna dom framgår således att tolkningsfrågorna skall prövas oaktat kommissionens beslut om statligt stöd.

B — *Gällande rättspraxis beträffande systematiken i artiklarna 25 EG och 90 EG*

1. Tillämpningsföreträde för artiklarna 25 EG och 90 EG

27. I beslutet om hänskjutande hänvisar den hänskjutande domstolen med rätta till artik-

6 — Beträffande domstolens rättspraxis, se exempelvis dom av den 13 december 1983 i mål 222/82, Apple and Pear Development Council mot Lewis m.fl. (REG 1983, s. 4083; svensk specialutgåva, volym 7, s. 413), punkt 31.

7 — Se bland annat dom av den 16 december 1992 i mål C-17/91, Lornoy m.fl. (REG 1992, s. I-6523, punkt 28).

8 — Se dom av den 27 oktober 1993 i mål C-72/92, Scharbatke (REG 1993, s. I-5509), punkt 20, och dom av den 27 november 2003 i de förenade målen C-34/01–C-38/01, Enirisorse (REG 2003, s. I-14243, punkt 43).

9 — Dom av den 23 april 2002 i mål C-234/99, Nygård (REG 2002, s. I-3657), punkt 64.

larna 25 EG och 90 EG, eftersom artiklarna 28 EG och 29 EG inte tillämpas på skatteliknande avgifter om andra bestämmelser i fördraget är tillämpliga, som till exempel artikel 25 EG om avgifter med motsvarande verkan eller artikel 90 EG om diskriminerande interna avgifter.

2. Tillämpningsområde för artiklarna 25 EG och 90 EG och avgränsning av dessa

28. Enligt domstolens fasta rättspraxis omfattar nämligen tillämpningsområdet för artikel 28 EG varken tillämpningsområdet för fördragets föreskrifter om avgifter med motsvarande verkan som en tull (artikel 25 EG) eller tillämpningsområdet för föreskrifterna i fördraget om diskriminerande interna avgifter (artikel 90 EG) [10].

29. Vad gäller tillvägagångssättet vid prövningen innebär detta att det först skall prövas huruvida artikel 25 EG eller 90 EG kan tillämpas på en sådan åtgärd som den som är aktuell i tvisten vid den nationella domstolen och att det endast om så inte är fallet skall prövas huruvida artikel 28 EG eller artikel 29 EG kan tillämpas på åtgärden i fråga. [11]

30. Enligt artikel 25 EG skall tullar på import och export samt avgifter med motsvarande verkan vara förbjudna mellan medlemsstaterna. När det gäller avgifter med motsvarande verkan erinrar den hänskjutande domstolen med rätta om att förbudet i fråga enligt domstolens fasta rättspraxis [12] i princip omfattar varje avgift som tas ut vid eller till följd av importen och som specifikt gäller importerade men inte liknande inhemska varor. Den hänskjutande domstolen utgår vidare med rätta från att även ekonomiska avgifter som syftar till att finansiera ett offentligrättsligt organs verksamhet kan utgöra avgifter med motsvarande verkan.

31. Domstolen har vid ett flertal tillfällen fastställt att en avgift, även om den är ringa, oavsett benämning eller utformning som åläggs ensidigt och som tas ut på inhemska eller utländska varor på grund av att dessa passerar en gräns, om den inte är en tull i egentlig mening, utgör en avgift med mot-

10 — Se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 22 mars 1977 i mål 74/76, Iannelli och Volpi (REG 1977, s. 557; svensk specialutgåva, volym 3, s. 315), punkt 9, och av den 11 mars 1992 i de förenade målen C-78/90–C-83/90, Compagnie commerciale de l'Ouest m.fl. (REG 1992, s. I-1874), punkt 20, samt domarna i målen Lornoy m.fl. (ovan fotnot 7), punkt 14, och Enirisorse (ovan fotnot 8), punkt 56.

11 — Se även domarna i målen Lornoy m.fl. (ovan fotnot 7), punkt 15, och Enirisorse (ovan fotnot 8), punkt 57.

12 — Se bland annat dom av den 11 juni 1992 i de förenade målen C-149/91 och C-150/91, Sanders (REG 1992, s. I-3899), punkt 15).

svarande verkan i den mening som avses i artikel 23 EG [13].

32. I artikel 90 EG stadgas att ingen medlemsstat direkt eller indirekt skall lägga interna skatter eller avgifter på varor från andra medlemsstater som är högre än de skatter eller avgifter som direkt eller indirekt läggs på liknande inhemska varor. Enligt rättspraxis utgör en avgift inte en avgift med motsvarande verkan som en tull utan en intern avgift i den mening som avses i artikel 90 EG, om den ingår i ett allmänt system med interna avgifter som systematiskt och enligt objektiva kriterier tas ut på kategorier av varor oavsett deras ursprung och bestämmelseort. [14]

33. I detta sammanhang är det också viktigt att hålla i minnet att det av fast rättspraxis följer att bestämmelser om avgifter med motsvarande verkan och bestämmelser om diskriminerande interna skatter eller avgifter inte är tillämpliga kumulativt, vilket innebär att en och samma skatt eller avgift enligt fördragets systematik inte samtidigt kan tillhöra dessa båda kategorier. [15]

34. Det förefaller därför nödvändigt att avgränsa tillämpningsområdena för artiklarna 25 EG och 90 EG från varandra.

35. I domstolens rättspraxis förtydligas dock de svårigheter som är förknippade med denna nödvändiga avgränsning. En pålaga, oavsett dess beteckning och tillämpningssätt, som ensidigt läggs på varor på grund av att de passerar gränsen och som inte är en tull i egentlig mening utgör en avgift med motsvarande verkan i enlighet med artiklarna 23 EG och 25 EG. [16] En sådan pålaga undgår emellertid denna beteckning om den ingår i ett allmänt system för interna skatter och avgifter och om den systematiskt tillämpas på olika kategorier av produkter enligt objektiva kriterier och utan hänsyn till produkternas ursprung. I det senare fallet omfattas pålagan av tillämpningsområdet för artikel 90 EG. [17] Som exempel kan nämnas en pålaga som utgår för dels inhemska produkter som bearbetas eller saluförs på den nationella marknaden, dels inhemska produkter som exporteras i befintligt skick, om avgiftsskyldighetens inträde utlöses av

13 — Dom av den 9 september 2004 i mål C-72/03, Carbonati Apuani (REG 2004, s. I-8027), punkt 20, med hänvisning till dom av den 9 november 1983 i mål 158/82, kommissionen mot Danmark (REG 1983, s. 3573), punkt 18, av den 16 juli 1992 i mål C-163/90, Legros m.fl. (REG 1992, s. I-4625; svensk specialutgåva, volym 13, s. I-53), punkt 13, av den 22 juni 1994 i mål C-426/92, Deutsches Milch-Kontor (REG 1994, s I-2757), punkt 50, av den 14 september 1995 i de förenade målen C-485/93 och C-486/93, Simitzi (REG 1995, s. I-2655), punkt 15, och av den 17 september 1997 i mål C-347/95, UCAL (REG 1997, s. I-4911) punkt 18. Förbudet mot avgifter med motsvarande verkan som en tull framgår både av artikel 23 EG och artikel 25 EG.

14 — Domen i målet Carbonati Apuani (ovan fotnot 13), punkt 17, med hänvisning till dom av den 3 februari 1981 i mål 90/79, kommissionen mot Frankrike (REG 1981, s. 283), punkt 14, och domen i målet Legros m.fl. (ovan fotnot 13), punkt 11.

15 — Jämför bland annat domen i målet UCAL (ovan fotnot 13), punkt 17, dom av den 2 april 1998 i mål C-213/96, Outokumpu (REG 1998, s. I-1777), punkt 19, och domen i målet Nygård (ovan fotnot 9), punkt 17.

16 — Jämför punkt 30 ovan. Se vidare dom av den 17 juli 1997 i mål C-90/94, Haahr Petroleum (REG 1997, s. I-4085), punkt 20, och domen i målet Outokumpu (ovan fotnot 15), punkt 20.

17 — Jämför punkt 32 ovan.

samma omständigheter för de båda produktkategorierna. [18]

36. När det gäller den rättsliga bedömningen av en sådan pålaga, som exempelvis i målet vid den nationella domstolen, följer det dessutom av domstolens rättspraxis att det kan vara nödvändigt att ta hänsyn till vad intäkterna av avgiften avsätts till. I de förenade målen, vilka bland annat inkluderade målet Lornoy m.fl., förklarade generaladvokat Tesauro [19] att ett sådant hänsynstagande är av väsentlig betydelse, eftersom det gör det möjligt att vid sidan av de rent formella synpunkterna fastslå att vissa avgifter, som visserligen tas ut under samma förutsättningar på både inhemska och importerade produkter, sedan just på grund av vad intäkterna av avgiften avsätts till kan få olika verkan i ekonomiskt hänseende på de båda produktkategorierna genom att de, beroende på omständigheterna, antingen är avgifter med motsvarande verkan eller interna avgifter som inte är förenliga med artikel [90 EG]. [20]

37. När intäkterna av en sådan avgift avsätts för att finansiera verksamhet som särskilt gynnar de nationella avgiftsbelagda produkter som bearbetas eller saluförs på den nationella marknaden kan följden sålunda bli att den avgift som tas ut enligt samma kriterier ändå utgör diskriminerande avgiftsuttag, i den mån som den pålaga som belastar de produkter som bearbetas eller saluförs på den nationella marknaden neutraliseras av de förmåner som finansieras genom avgiften, medan den pålaga som belastar de produkter som exporteras i befintligt skick utgör en nettokostnad. [21]

38. Enligt rättspraxis utgör en sådan avgift som den aktuella en avgift med motsvarande verkan som en tull och strider mot artiklarna 23 EG och 25 EG, om de förmåner som följer av användningen av intäkterna av avgiften innebär fullständig kompensation för den pålaga som belastar nationella produkter som bearbetas eller saluförs på den nationella marknaden då de släpps ut på marknaden. [22] [23]

18 — Domen i målet Nygård (ovan fotnot 9), punkt 20. I domen hänvisar domstolen genom analogi till domarna i målen Sanders (ovan fotnot 12), punkt 17, och Outokumpu (ovan fotnot 15), punkt 24, vilka dock gällde avgifter som hade tagits ut på både inhemska och importerade produkter.

19 — Generaladvokaten Tesauros förslag till avgörande av den 25 juni 1992 i de förenade målen C-17/91, C-144/91 och C-144/91 samt C-114/91 (ovan fotnot 7).

20 — Vad beträffar den av domstolen, i synnerhet i domen i målet Nygård (ovan fotnot 9), tillåtna analogin mellan klassificering som avgift med motsvarande verkan som importtullar och klassificering som avgift med motsvarande verkan som exporttullar, förefaller denna också kunna tillämpas på den omstridda avgiften, i den mån som det gäller klassificering av denna som en avgift med motsvarande verkan som exporttullar eller som en diskriminerande intern avgift.

21 — Domen i målet Nygård (ovan fotnot 9), punkt 22. Såsom redan antytts i fotnot 18 hänvisas i denna dom genom analogi till dom av den 21 maj 1980 i mål 73/79, kommissionen mot Italien (REG 1980, s 1533), punkt 15, samt domarna i målen Compagnie commerciale de l'Ouest m.fl. (ovan fotnot 10), punkt 26, och UCAL (ovan fotnot 13), punkt 21.

22 — Domen i målet Nygård (ovan fotnot 9), punkt 23, med hänvisning till domarna i målen Compagnie commerciale de l'Ouest m.fl. (ovan fotnot 10), punkt 27, Lornoy m.fl. (ovan fotnot 7), punkt 21, och Scharbatke (ovan fotnot 8), punkt 10.

23 — Domstolen har tidigare resonerat på samma sätt när det gällt att jämföra behandling av inhemska produkter och importerade produkter — se till exempel dom av den 18 juni 1975 i mål 94/74, IGAV (REG 1975, s. 699), och domen i målet Compagnie commerciale de l'Ouest (ovan punkt 10), dom av den 19 juni 1973 i mål 77/72, Capolongo (REG 1973, s. 61; svensk specialutgåva, volym 2, s. 109), av den 22 mars 1977 i mål 78/76, Steinik, (REG 1977, s. 595; svensk specialutgåva, volym 3, s. 329), av den 25 maj 1977 i mål 77/76, Cucchi (REG 1977, s. 987; svensk specialutgåva, volym 3, s. 383), av den 25 maj 1977 i mål 105/76, Interzuccheri (REG 1977, s. 1029), domen i målet kommissionen mot Italien (ovan fotnot 21) och dom av den 28 januari 1981 i mål 32/80, Kortmann (REG 1981, s. 251).

39. Däremot strider en sådan avgift mot diskrimineringsförbudet i artikel 90 EG om de förmåner som användningen av intäkterna av avgiften medför för de avgiftsbelagda nationella produkter som bearbetas eller saluförs på den nationella marknaden endast delvis kompenserar för den pålaga som belastar dessa. [24]

40. Domstolen har slutligen bekräftat att en pålaga som utgör rimlig ersättning för en tjänst som faktiskt utförts åt en betalningsskyldig aktör inte är en avgift med motsvarande verkan som en tull. [25]

C — *Bedömning*

41. Det skall för det första än en gång erinras om att den avgift som ålagts Koornstra för avgiftsåret 2000 endast bestritts i den mån som avgiften rör räkor som transporterats till Danmark och sålts som livsmedel. När det gäller den omtvistade avgiften kan det konstateras att den tas ut på räkor som transporteras med nederländska fiskefartyg, oberoende av den ort till vilken räkorna transporteras.

42. Det skall till att börja med prövas huruvida en avgift som den omtvistade avgiften är en avgift med motsvarande verkan som en tull i den mening som avses i artikel 23 och följande artiklar.

Klassificering av avgiften som en avgift med motsvarande verkan

43. Den hänskjutande domstolen anser att det i det aktuella fallet inte kan vara tal om en avgift med motsvarande verkan redan av det skälet att den omtvistade avgiften inte tas ut *vid eller på grund av import* från en annan medlemsstat. Detta överensstämmer också med den grekiska regeringens ståndpunkt. Även den nederländska regeringen och Productschap Vis gör gällande att den omtvistade avgiften tillämpas utan åtskillnad på räkor som exporteras till andra medlemsstater och på räkor som transporteras till Nederländerna. Eftersom avgiften inte uteslutande tas ut på varor som är avsedda för export kan artikel 25 EG inte tillämpas på denna avgift. Möjligen kan det vara fråga om

24 — Domen i målet Nygård (ovan fotnot 9), punkt 23, med hänvisning till domen i målet UCAL (ovan fotnot 13), punkt 22.

25 — Dom av den 26 februari 1975 i mål 63/74, Cadsky (REG 1975, s. 281), punkt 8, domen i målet kommissionen mot Danmark (ovan fotnot 13), punkt 19, dom av den 22 april 1999 i mål C-109/98, CRT France International (REG 1999, s. I-2237), punkt 17, och domen i målet Carbonati Apuani (ovan fotnot 13), punkt 31.

en intern avgift i den mening som avses i artikel 90 EG, vilken är förenlig med EG-fördraget, eftersom den tas ut på samma sätt, och i samma skede av saluföringen, på räkor som bearbetas och saluförs inom landet och på räkor som exporteras till andra medlemsstater.

44. Enligt den hänskjutande domstolen tas den ifrågavarande avgiften uteslutande ut på räkor som företag transporterar med ett nederländskt fiskefartyg och säljer som livsmedel, oberoende av vilket land de transporteras till och säljs i och oberoende av hur köparen avser att använda dem.

45. Tvivlen angående huruvida det omtvistade avgiftssystemet är förenligt med artikel 25 EG eller 90 EG beror obestridligen på att den kategori som är avgiftsskyldig — det vill säga företag som transporterar räkor med ett nederländskt fiskefartyg, och detta oberoende av till vilken ort räkorna transporteras — och den kategori som gynnas på grund av användningen av intäkterna av denna avgift — det vill säga företag som transporterar räkor till Nederländerna — inte är identiska. Medan företag som transporterar räkor med ett fiskefartyg till Nederländerna kan utnyttja de anläggningar som har finansierats med intäkterna av avgiften — kostnadsfritt (såvida de inte är skyldiga att betala) — är företag som transporterar räkor med ett fiskefartyg till en annan medlemsstat visserligen skyldiga att betala avgift, men de kan inte utnyttja de anläggningar som finansieras med intäkterna från avgiften.

46. Den hänskjutande domstolen utgår felaktigt från att den omtvistade avgiften inte kan anses utgöra en avgift med motsvarande verkan redan på grund av att den inte tas ut vid eller på grund av import från en annan medlemsstat. Det avgörande är i stället huruvida avgiften i fråga utgör ett hinder för handeln på den inre marknaden. [26] Enligt ovan nämnda rättspraxis [27] kan ett sådant hinder uppkomma genom att en nationell åtgärd leder till en ekonomisk belastning "på grund av att en vara passerar en gräns". [28] Huruvida den omtvistade avgiften i målet vid den nationella domstolen får en sådan ekonomisk belastning till följd skall enligt ovan nämnda rättspraxis utredas inte bara utifrån bestämmelserna om avgiftsuttag, utan också utifrån bestämmelserna om användningen av intäkterna av den aktuella avgiften.

47. I det aktuella fallet skall det därför prövas huruvida den omtvistade avgiften leder till en särskild ekonomisk belastning

26 — Domen i målet Carbonati Apuani (ovan fotnot 13), punkt 28.
27 — Se ovan, punkt 35 och följande punkter.
28 — Domen i målet Carbonati Apuani (ovan fotnot 13), punkt 22.

för de företag som exporterar sina räkor med ett nederländskt fiskefartyg. [29]

48. Kommissionen anser att den omtvistade avgiften speciellt belastar export av räkor med ett nederländskt fiskefartyg eftersom avgiftsskyldighetens inträde vid leverans leder till en kostnad utan att företaget i fråga kan utnyttja den anläggning som finansieras genom intäkten. Den grekiska regeringen anser däremot att det är oväsentligt om siktnings- och skalningsanläggningarna faktiskt utnyttjas, eftersom redan tillhandahållandet av anläggningarna utgör en tjänst.

49. I målet vid den nationella domstolen och i sitt skriftliga yttrande har Koornstra gjort gällande att avgiftsskyldigheten utan motprestation dessutom leder till att dubbla avgifter tas ut eftersom användningen av motsvarande anläggning i Danmark är avgiftsbelagd.

Hur det danska avgiftssystemet är beskaffat framgår emellertid inte av handlingarna.

50. Frågan om en eventuell dubbel avgiftsbeläggning förefaller dock ovidkommande. Kommissionen har i detta sammanhang med rätta hänvisat till domstolens rättspraxis, [30] enligt vilken "gemenskapsrätten på sitt nuvarande stadium inte innehåller några bestämmelser som syftar till att förbjuda effekterna av sådan dubbel avgiftsbeläggning som uppkommer beträffande avgifter som, liksom den avgift som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, regleras genom fristående nationell lagstiftning, och ... det visserligen i intresset av den fria rörligheten för varor är önskvärt att undanröja sådana effekter, men ... detta endast kan ske genom harmonisering av de nationella systemen ...".

51. När det gäller den omtvistade avgiftens verkan har den hänskjutande domstolen också tagit upp frågan om ursprunget av de produkter som omfattas av det ifrågavarande nationella systemet. I det omtvistade avgiftssystemet görs åtskillnad med avseende på fiskefartygets flagga — men inte med avseende på räkornas ursprung.

52. Att bestämma räkornas ursprung verkar faktiskt inte vara oproblematiskt i det aktuella fallet. I beslutet om hänskjutande

29 — När det gäller räkor som transporteras till Nederländerna leder den omtvistade avgiften på sin höjd till diskriminering av landets egna medborgare, om de anläggningar för räkor som finansieras genom intäkterna av avgiften också används för kontroll av räkor som transporteras till Nederländerna med ett icke nederländskt fiskefartyg, utan att detta belagts med avgift. Denna aspekt skall dock inte tas upp, eftersom målet vid den nationella domstolen bara gäller räkor som transporteras till en annan medlemsstat — i förevarande fall Danmark — med ett nederländskt fiskefartyg.

30 — Domen i målet Nygård (ovan fotnot 9), punkt 38.

överväger den hänskjutande domstolen att åberopa artikel 23 i tullkodexen, vilket den nederländska regeringen invänder mot i sitt skriftliga yttrande med hänvisning till att tullkodexen inte kan tillämpas på handeln inom gemenskapen.

53. Om man utgår från den principiella definition av ursprung som gäller enligt tullkodexen, kommer man fram till följande för det aktuella fallet: Räkor som transporteras med ett nederländskt fiskefartyg gäller enligt artikel 23.2 i tullkodexen som varor med ursprung i Nederländerna, om de har hämtats ur havet utanför ett lands territorialvatten (f) eller i nederländska vatten (e). Om räkorna däremot har hämtats ur en annan medlemsstats vatten, gäller de som varor med ursprung i denna medlemsstat.

54. Om dessa principer tillämpas på målet vid den nationella domstolen, kan det konstateras att den omtvistade avgiften, vid transporter till Nederländerna, gynnar utländska räkor eftersom avgift bara tas ut om de transporteras med ett nederländskt fiskefartyg, medan nederländska räkor endast undantas från avgiftsuttag om de transporteras med ett utländskt fiskefartyg.

55. Det förefaller dock tveksamt om artikel 23 i tullkodexen skall tillämpas. Den nederländska regeringens invändning tycks nämligen vara berättigad såtillvida som en varas ursprungsstatus i princip inte är utslagsgivande vid handel inom gemenskapen. Den åtskillnad som görs i artikel 23.2 i tullkodexen överensstämmer inte med den gemensamma fiskeripolitikens principer, enligt vilka varor som transporteras med ett fiskefartyg från en viss medlemsstat hänförs till denna medlemsstat. Vad gäller målet vid den nationella domstolen förefaller det således rätt att inte utgå från platsen där räkorna har fångats och i enlighet med detta i princip betrakta räkor på ett nederländskt fiskefartyg som nederländska räkor.

56. Om man nu utgår från detta antagande, kan man konstatera att den omtvistade avgiften tas ut både på nederländska räkor som transporteras till Nederländerna och på nederländska räkor som transporteras någon annanstans. Det är dock bara räkor — nederländska eller utländska — som transporterats till Nederländerna som gynnas av den omtvistade avgiftens ändamål. [31]

31 — Se även beslutet om hänskjutande: "... de avgifter som tas ut [kommer] uteslutande de företagare till godo som transporterar räkor till Nederländerna med ett nederländskt fiskefartyg, oavsett räkornas ursprung i övrigt" och "... avgiftsuttaget [kommer] även utländska räkfångster som transporteras till Nederländerna till nytta, men däremot inte räkor från Nederländerna som transporteras utomlands".

57. Den hänsyn som enligt rättspraxis skall tas till avgiftens ändamål medför, för räkor som exporteras med nederländska fiskefartyg, att den omtvistade bestämmelsen ger upphov till en ekonomisk belastning för företaget i fråga eftersom företaget är skyldigt att betala avgift, men inte kan drar nytta av intäkterna av avgiftsuttaget. Belastningen på grund av avgiften kompenseras således inte genom de förmåner som uppkommer genom finansieringen. I motsats till vad den grekiska regeringen gjort gällande är det emellertid oväsentligt om de anläggningar som finansieras genom intäkterna av den omtvistade avgiften finns till förfogande, eftersom anläggningarna används för att uppfylla den skyldighet att utöva kontroll som åligger respektive medlemsstat. Mot denna bakgrund kan fullgörandet av en sådan skyldighet att utöva kontroll knappast kallas "tillhandahållande av tjänst".

58. Den omtvistade avgiften får därför effekten av ett handelshinder, eftersom den även tas ut på räkor som transporteras med ett nederländskt fiskefartyg till en annan medlemsstat. Huruvida avgift betalas för siktning och skalning av räkor i denna andra medlemsstat förefaller inte relevant i sammanhanget [32].

59. Det skall således konstateras att en sådan avgift som den omtvistade, vilken ett företag skall betala i en medlemsstat för transport av räkor med ett fiskefartyg som är registrerat i denna medlemsstat och som är avsedd att finansiera räksiktar och räkskalare i denna medlemsstat inte är förenlig med gemenskapsrätten, särskilt inte med artikel 25 EG, om avgiften också skall betalas för räkor som inte transporteras till denna medlemsstat.

Detta gäller oberoende av var räkorna har fångats, antingen de efter att ha transporterats någon annanstans i gemenskapen transporteras till denna medlemsstat eller de har transporterats någon annanstans i gemenskapen och avgift för siktning och skalning av räkorna har betalats även där.

60. Det är således inte nödvändigt att pröva huruvida den omtvistade avgiften skall klassificeras som en diskriminerande intern avgift.

32 — Detta var förmodligen fallet i målet vid den nationella domstolen. Enligt den hänskjutande domstolen räknades motsvarande kostnader in i priset som Koornstra fick av firma Dansk Heiploeg för försäljningen av räkorna i Danmark.

V — Förslag till avgörande

61. Mot bakgrund av vad som har anförts i det föregående föreslår jag att domstolen besvarar tolkningsfrågorna från College på följande sätt:

"En sådan avgift som den omtvistade, vilken en företagare skall betala i en medlemsstat för transport av räkor med ett fiskefartyg som är registrerat i denna medlemsstat och som används för att finansiera räksiktar och räkskalare i denna medlemsstat, är inte förenlig med gemenskapsrätten, särskilt inte med artikel 25 EG, om ett sådant företag också måste betala denna avgift för räkor som transporterats någon annanstans i gemenskapen.

Detta gäller oberoende av var räkorna har fångats, antingen de efter att ha transporterats någon annanstans i gemenskapen transporteras till denna medlemsstat eller de har transporterats någon annanstans i gemenskapen och avgift för siktning och skalning av räkorna har betalats även där."